

Український державний університет залізничного транспорту

Затверджено
рішенням вченої ради
економічного факультету
прот. № ____ від _____ 20__ р.

Рекомендовано
на засіданні кафедри
економіки та управління виробничим і
комерційним бізнесом
прот. № ____ від _____

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИ І МОДЕЛІ ОБҐРУНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ РІШЕНЬ

освітній рівень третій (доктор філософії)

галузь знань 05 соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051 Економіка

Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектор:

Овчиннікова Вікторія Олексіївна (доктор економічних наук, професор),

Контакти: +38 (057) 730-10-97, e-mail: ovchinnikova_vo@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: середа з 08:00-09:20, 12:40-14:00

Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 5 поверх,
505 аудиторія.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

МЕТОДИ І МОДЕЛІ ОБҐРУНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ РІШЕНЬ

силабус

Лекції: згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>
Аудиторія: згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Лектор: Овчиннікова Вікторія Олексіївна
Контакти: ovchinnikova_vo@kart.edu.ua

Години прийому та консультацій:

Науково-технічний і економічний розвиток суспільства обумовили кардинальну трансформацію зовнішнього середовища господарювання, а також призвели до значного зростання кількості і ускладнення виробничо-економічних проблем і, відповідно, рішень, які необхідно приймати. Новітня методологія управління використовує для обґрунтування економічних рішень всю сукупність системного, комплексного, ситуаційного, функціонального, адміністративного і поведінкового підходів і передбачає застосування широкого набору аналітичних методів, моделей, інструментів і технологій, що враховують фактор часу та специфіку середовища бізнесу, обумовлену різним рівнем розвитку її складових. Це висуває нові нетрадиційні вимоги до якостей управлінців усіх рівнів, націлює на формування особистості з креативним типом мислення, ініціативою, самостійністю і оригінальністю у прийнятті рішень. Вивчення дисципліни «Методи і моделі обґрунтування економічних рішень» дозволить аспіранту сформулювати теоретичні знання щодо системного уявлення про обґрунтування і прийняття економічних рішень та забезпечити набуття

практичних навичок щодо використання технологій, методів та моделей їх обґрунтування. Ключовими завданнями дисципліни є: вивчення системних характеристик процесу прийняття економічних рішень; оволодіння методичними основами підготовки економічних рішень; набуття вмінь щодо використання методів та моделей обґрунтування економічних рішень та оцінювання їх ефективності; оволодіння навичками критичного та ґрунтового аналізу наукових напрацювань і на цій основі формування власних авторських пропозицій.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності аспірантів:

1. Ціннісно-смыслову компетентність (знання, уміння і навички, необхідні для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, а також успішного оволодіння професійними компетенціями; здатність до застосування отриманих знань щодо підготовки, обґрунтування та оцінювання ефективності економічних рішень).

2. Загальнокультурну компетентність (здатність розвивати свій загальнокультурний і професійний рівень, ініціювати і самостійно виконувати наукові дослідження, навички гнучкого мислення, відкритості до нових знань та оцінювання результатів автономної роботи, бути відповідальним за особистий професійний розвиток та навчання інших).

3. Навчально-пізнавальну компетентність (здатність проводити критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі економіки; використовувати кількісні та якісні методи оцінювання ефективності і обґрунтування доцільності прийняття економічних рішень; володіти методами аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування економічних агентів; володіти навичками відображення результатів наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз).

4. Інформаційну компетентність (вміння окреслювати тему дослідження та визначати відповідну інформаційну потребу (сформулювати проблему, термінологію і ключові слова, визначати види інформаційних матеріалів, необхідні для дослідження, використовувати електронні засоби пошуку потрібних даних), визначати різні типи джерел для завдань, правильно використовувати цитати; здатність використовувати інформаційно-комунікаційні засоби для реалізації процесів обґрунтування економічних рішень).

5. Комунікативну компетентність (здатність до взаємодії (роботи в команді), міжособистісні навички та уміння, здатність працювати в міждисциплінарній команді і спілкуватися з експертами з інших галузей; формування в аспіранта навичок щодо кваліфікованого ведення дискусій при обговоренні і вирішенні проблемних завдань щодо використання методів та моделей обґрунтування економічних рішень).

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи духовного та інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійного прагнення до самовдосконалення і самопізнання, шляхом пошуку нетрадиційних підходів до розвитку інструментів обґрунтування економічних рішень).

7. Управлінську компетентність (дослідницькі навички і уміння, здатність до навчання, здатність пристосовуватися до нових ситуацій, здатність породжувати нові ідеї (креативність)).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо Вас цікавить вміння системного використання різноманітних технологій та інструментарію обґрунтування різного роду економічних рішень в діяльності будь-яких економічних систем, що господарюють наразі в умовах мінливого зовнішнього середовища, і мають гостру необхідність в максимальній реалізації обраних стратегічних орієнтирів розвитку, тоді Вам обов'язково варто пройти цей курс! Від аспірантів очікується: базове розуміння економіки, а також обізнаність в питаннях формування та забезпечення реалізації

економічних рішень. Третина змісту курсу присвячена вивченню системної характеристики економічного рішення, а дві третини курсу охоплюють вивчення сучасних методів та моделей їх обґрунтування (прогнозування, складання «дерева рішень», оцінка ефективності економічних рішень, особливості прийняття рішень в умовах повної та часткової невизначеності, оцінювання ризиків та регулювання і зниження ступеня ризику). Команда викладачів буде готова надати допомогу з деяких найбільш складних аспектів курсу електронною поштою, на форумі та особисто – у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається протягом трьох семестрів (1 рік навчання – II семестр, 2 рік навчання – I і II семестр), дає аспірантам глибоке розуміння методів та моделей обґрунтування економічних рішень.

Кількість кредитів ECTS – 5.

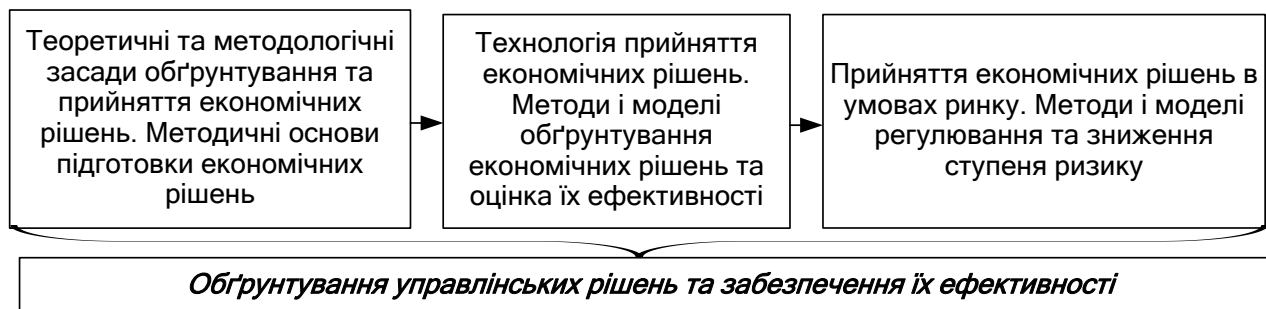
Лекції – 6 годин.

Практики – 30 годин.

Самостійна робота – 114 годин.

Курс супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Аспіранти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання під час обговорень в аудиторії та розроблення індивідуальних завдань.

Теми курсу

Методи і моделі обґрунтування економічних рішень / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Запрошені лектори	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Залік	

Практичні заняття курсу передбачають розрахунок задач і вирішення проблемних практичних ситуацій та презентацію індивідуальних завдань. Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, і формує у аспіранта інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку лекційного або практичного заняття.

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
<i>I рік навчання – II семестр</i>				
	2	<i>Лекція 1.</i> Теоретичні та методологічні засади обґрунтування та прийняття економічних рішень. Методичні основи підготовки економічних рішень	2	Особливості формування економічних рішень в залежності від суб'єкта управління
			2	Теоретичні та методологічні засади розроблення рішень
			2	Дослідження поведінки людини та її ролі в розробленні економічних рішень
			2	Методики підготовки та реалізації господарських рішень
			2	Організаційний механізм підготовки економічних рішень
	2		10	
<i>II рік навчання – I семестр</i>				
	2	<i>Лекція 2.</i> Технологія прийняття економічних рішень. Методи і моделі обґрунтування економічних рішень та оцінка їх ефективності	2	Дослідження процесу прийняття економічних рішень
			2	Фактори, що визначають якість прийняття економічних рішень. Аналіз методів прийняття рішень
			2	Методи прогнозування економічних рішень
			2	Використання «дерева рішень» для обґрунтування економічних рішень
			2	Методи оцінки ефективності економічних рішень
	2		10	
<i>III рік навчання – II семестр</i>				
	2	<i>Лекція 3.</i> Прийняття економічних рішень в умовах ринку. Методи і моделі регулювання та зниження ступеня ризику	2	Критерії прийняття рішень в умовах повної невизначеності

			2	Особливості прийняття рішень в умовах часткової невизначеності
			2	Моделі прийняття господарських рішень
			2	Дослідження методик оцінювання втрат під час ухвалення господарського рішення в умовах ризику. Аналіз методів оцінювання ризиків під час обґрунтування економічних рішень
			2	Напрями та методи регулювання та зниження ступеня ризику
	2		10	

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) аспіранта, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Аспірантам пропонується обрати один з 10 варіантів тем для виконання індивідуального завдання у вигляді реферату і електронної презентації впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується 25 балів до поточного контролю. За вчасне та частково вірне виконання – від 15 до 20 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.

- Аспіранти мають прорецензувати одну роботу іншого аспіранта або групи впродовж семестру очно та висловити свої критичні зауваження.

Теми індивідуального завдання

- 1 Наведіть конкретні приклади проблем, що не дозволяють забезпечити процес ухвалення економічних рішень.
- 2 Обґрунтуйте економічне рішення щодо удосконалення організаційної структури управління основними законами діалектики.
- 3 Наведіть приклади дії законів, що визначають поведінку людини, та охарактеризуйте їх роль в розробленні економічних рішень.
- 4 Із яких стадій складається організаційний механізм процесу прийняття економічного рішення?
- 5 У чому полягає сутність економічного рішення як процесу?
- 6 У чому особливість методології відповідно до теорії прийняття рішень?
- 7 Яким чином економічні рішення обумовлюються основними законами діалектики?
- 8 Які закони необхідно враховувати під час вироблення економічних рішень?
- 9 Сутність і умови застосування методики «Управління шляхом постійних перевірок і вказівок».
- 10 Характеристика сучасних моделей прийняття економічних рішень.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову не нараховуються взагалі, якщо аспірант не відвідував більш, ніж 50 % лекційних занять без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 5 балів.

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання і надати можливість висловити власні погляди на використання методів та моделей обґрунтування економічних рішень. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім аспірантам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості до вивчення курсу.

Практичні заняття:

Оцінюються за виконання встановленої задачі, ступінь залученості до вирішення ділової ситуації. Максимальна сума становить 60 балів.

Залік:

Аспірант отримує залік шляхом накопичення балів за відвідування лекцій, виконання практичних завдань й самостійної роботи.

Викладач:

Овчиннікова Вікторія Олексіївна (<https://kart.edu.ua/staff/ovchinnikova-vo>) – лектор з питань методів та моделей обґрунтування економічних рішень в УкрДУЗТ. Отримала ступінь доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством в Українському державному університеті залізничного транспорту у 2018 році. Напрями наукової діяльності: стратегічне управління підприємством, економічна діагностика, економічне управління підприємством, економічний аналіз, економіка роботизованих технологій, забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємства, управління розвитком залізничного транспорту.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>.

Зокрема дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи аспіранти можуть консультуватися з викладачами та з іншими аспірантами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, вміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими аспірантами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція аспірантів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції аспірантів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>.